

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List

za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrtletno: 1 šiling.

Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25

Pozamezna številka 10 grošev.

Leto V.

Dunaj, 15. julija 1925.

Št. 28.

Koroški deželni zbor.

Po daljšem odmoru je zboroval koroški deželni zbor dne 7. julija. Na dnevnem redu sta bila le dva predloga, ki zaslužita večjo pozornost. Prvi predlog, o katerem smo v našem listu že poročali in ki so ga stavili socijalni demokrati, zahteva, da imenovanje učiteljstva na ljudskih in meščanskih šolah preide na deželni svet (Landesrat). Imenovanje učiteljstva je ležalo sedaj izključno v rokah deželnega šolskega sveta. To je nekako zastarela oblast. Nekateri člani je imenoval že cesar Franc Jožef. Dežela, ki mora plačati ogromne svote za šolstvo in učitelje, ni imela do danes nobenega vpliva, čeravno državni šolski zakon to izrečno povdarja. Edini vpliv so imeli le vsenemci, ki so znali potom „nepolitične“ koroške učiteljske zveze na spreten način uveljaviti svoje želje. To je sedaj odstranjeno. Imenovanje učiteljstva je prešlo na deželni svet, ki bo na predlog deželnega šolskega sveta iz petih prosilcev izbral enega.

Vsenemci so se temu predlogu z vsemi močmi upirali. Umevno, je pač hudo izgubiti ves vpliv pri imenovanju učiteljstva, ker v prihodnosti ne bodo mogli več plačevati nemške agitatorje z lepimi službenimi mesti.

Debata o tem predlogu je bila kaj zanimiva. Poročevalec je govoril dokaj stvarno. Povdarjal je, da ima predložena postava namen, preurediti že zastarele predpise o imenovanju učiteljstva. Z dežele je prišel klic, da imej pri imenovanju učiteljstva pravico tudi tisti, ki šolo vzdržuje. Dežela plačuje 60 milijard za šolske potrebščine. Ne smemo torej to vprašanje smatrati kot politično, ampak kot gospodarsko. Tudi Koroška ni prva, ki vpelje nove predpise o imenovanju učiteljstva. Enake postave so že sklenile Nižje Avstrijska, Zgornje Avstrijska, Tirolska in Dunaj.

Vsenemec je povdarjal, da za nujno obravnavo tega predloga ni pravega vzroka in da

širše kroge ljudstva to vprašanje ne zanima. Gre se pri tej obravnavi edino le za strankarsko-politične namene; zvezna vlada to postavo najbrž ne bo sankcionirala. Tudi bo nova postava šolo politizirala. Iz teh razlogov bo glasovala njegova stranka proti predlogu.

Socijalni demokrat pravi, da je umevno, da eni stranki v deželi ta predlog ne ugaja. Če meni vsenemec, da ljudstvo ne želi spremembe sedanje postave, je ta trditev le toliko resnična, da je ta krog zelo majhen. Resnično je sicer, da predlog zasleduje politične namene, in ti so, da mi vsaj enkrat politizacijo deželnega šolskega sveta od najmanjše stranke, to je vsenemcev, odstranimo. Umevno je, da je ta stranka, ki je imela nekak monopol na šolskem polju, z novim predlogom nezadovoljna.

Učitelji se bili do danes primorani biti člani najmanjše stranke, čo so hoteli dobiti kakšno službo. Šlo se je celo tako daleč, da so zastopniki najslabše stranke že prej imenovali imena tistih učiteljev, ki so prišli pri odaji službenih mest v poštev.

Predlog je bil proti glasovom vsenemcev sprejet in s tem učiteljstvo rešeno vsenemške nadoblasti.

Drugi predlog finančnega odseka obravnava delno kritje prim. nikljaja v znesku 21 milijard. Dežela je upala dobiti pri zvezi pomoč, a ta je izostala. Deželni zbor si mora sam pomagati. Nudila se mu je lepa prilika. Koroške občine imajo pri zvezi iz leta 1923 in 1924 ostanke, ki znašajo čez 9 milijard kron. Večina občin se za te vsote ni brigala, ali že radi nevednosti ali pa denar sploh ni rabila. Ta znesek bo dežela zaplenila in občine, ki imajo na Dunaju še kaj ostankov, jih ne dobe. Občine pa, ki so prejele vse zneske, bodo morale deželi iz letošnjih „Ertragsanteile“ plačati. Dežela pride torej do dohodka, brez da bi bilo reba nastaviti novih davkov. Predlog je bil soglasno sprejet.

List stane od 1. julija do 30. septembra za:

Avstrijo 1 šiling

Jugoslavijo 25 Dinar

Posamezna številka 10 grošev

Unija SSR.

Stavrogin: Verujete vi sami v Boga ali ne?

Šatov: Jaz verujem v Rusijo, verujem v njeno pravoslavje, — verujem v telo Kristovo, — — verujem v nov pohod božji v Rusiji. — — — Verujem...

Stavrogin: Toda v Boga? V Boga?

Šatov: Jaz... jaz bom veroval v Boga...

Dostojevskij, Besi.

O sovjetski Uniji so si poročila naših listov tako nasprotujoča, da je človeku, ki ruskih razmer ne pozna osebno, zelo težko najti pravo sliko. Tako je „N. W. Tagblatt“ dne 3. IV. t. l. prinesel poročilo nekega nemškega geografa, ki je bil v Rusiji proučavati tamošnje razmere. Ta geograf navaja nebroj števil o izvozu in uvozu, o bedi in lakoti ter poda človeku sliko: Rusija je na tleh. Par dni prej je komentirala „Reichspost“ knjigo: Dr. Bauer, „Das Land der roten Zaren“. Ta dr. Bauer je sodelavec Ludendorffa, skrajni reakcionar in torej pravi nasprotnik sovjetov. Potoval je po sovjetski Uniji na vabilo Lenina in svoje vtise podal v gori omenjeni knjigi. Dr. Bauer se izraža zelo simpatično o sovjetskih razmerah. On opravičuje „divjanje“ čeke, sovjetske tajne policije, češ da bi na mestu boljševikov delala enako vsaka vlada: namreč zapirala in kaznovala nasprotnike svoje. Najzanimivejše je, kar piše dr. Bauer o morali v sovjetski Uniji. On pravi, da je po ruskih mestih moralno življenje

PODLISTEK

Janko Maierhofer:

Marija Kovačič, pd. Andrejka †.

(Druga mati Koširjeva.)

(Konec.)

To je torej tista hišica, v kateri je delala naša ranjka — čudeže. Da v resnici čudeže, čudeže gostoljubja! Pomislite: ali more prinesiti tako mali gruntec in dve kravci toliko, kolikor je izdala ranjka revežem in gostom dan na dan vseh dolgih 40 let? Če bi se postavili vsi obdarjenci sedaj v eno vrsto, bi segala ta „božja parada“ od njenega sedanjega groba v Št. Ilju pa do doma in še doma sedemkrat okoli hiše! Že nas študentov“ bi bil precejšen oddelek. Da bila je ranjka prava „študentovska mati“, katerih sedaj je vedno manj. Doma so imeli svojega „Andrejevega Pavlija“ — gospoda Pavla Koširja, šolskega nadzornika v Prevaljah, katerega so ravno pet tednov prej položili v hladni grob na — osvobojeni zemlji... In kot druga mati — prava mu je umrla v prvih otroških letih — ga je ljubila kot svojega otroka. In kako jo je Košir ljubil do zadnjega zdiha! Po vsako uteho in tolažbo se je zatekel k nji, če so ga trli sovražni valovi življenja.

In če so prišli sošolci-študenti obiskat Koširja, kako jim je stregla Andrejka! Vse kar je mogla najti dobrega pri hiši, vse je moralo na mizo. In potem so prišli vsi skupaj še k nam h „Kranjcu“, ker tudi moja rajna mamca so bili „v študente vsa zaljubljena“. In če so prišli k meni študenti na obisk, smo šli potem zopet vsi k — Andreju! To so bili še lepi časi! — „Sedaj pa počivata obe „študentovske mame“ skupaj, grob ob grobu, za nizkim zidom šentiljskega pokopališča na strani, obrnjeni proti Jerbergu.

Pa še ni dovolj vseh „čudežev gostoljubja“, ki jih je delala pridna Marija v „jerberški Betaniji“. Imela je Andrejka zmirom še kakega „božjega gosta“ trajno v hiši. Dela nezmožne berače, invalide. Bil je več let neki „Primi“, potem „Boštjan“, potem „Matija“.

In vedno je bilo za silo vselej še vsega pri hiši, čeravno so morali tolikokrat v slabih letih še moko kupovati. Pa je bila morda bogata nevesta? En sto goldinarjev pa je res imela.

Imela je božji blagoslov in to je vse! Jezne nikdar nisem videl. Še sedaj pa vidim njo pred seboj z njenim gladkim licem, prijaznim očesom jasnim smehom in donečim glasom. Žal besede ni mogla reči nobenemu. Krivice delati pa Andrejeva hiša sploh ne pozna. Kar je Andrejevih še noben ni videl sodnije od znotraj. Nedeljo, gospodov dan, pa so vedno vsi spoštovali. Svoje dušne pastirje pa so vedno visoko cenili. In veliko je že število duhov-

nov, ki so sedeli pri Andreju za mizo, in strmeli nad obilnimi različnimi časopisi, časniki in knjigami, ki so ležali po klopeh, oknih in policah. Prava slovenska hiša! V sredo, dne 27. maja, je bil pogreb. Milo sta zaplakala zvončka sv. Katerine iz visokega Jerberga in ob splošnem ihtenju navzočih brezštevilnih pogrebcev, ob pretresljivem joku zapuščenega moža, obeh hčerk in sina Francija so vzdignili štiri krepki fanti krsto na rame in so odnesli Andrejko za vedno iz hiše. Kondukt sta vodila č. gg. Šnedic, „opati vetrinski“, in Janko Maierhofer. Pri cerkvi je čakal veličastni žalni spreved domači župnik, č. g. Nagl, ki je vzel tudi na grobu v imenu vseh v ganljivih besedah slovo od ranjke. Med drugim jo je slikal kot posebno častilko Matere Božje. Dan poprej, vnedeljo, je bila kakor vselej še pri Smarnicah v farni cerkvi. Na p. v m.!

Pri žalni sveti maši je prepeval šentiljski cerkveni moški zbor pod vodstvom domačega organista gospoda Pavla Keznjak. To omenim pa zato, ker bo po vsem Koroškem težko najti kakega pevskega zbora, ki bi se mogel kosati z njim. Ubranost in nežnost glasov, eksaktno prednašanje, v srce segajoč čut, da prav mistično čustvovanje, in sigurnost pri vsakem glasu! Kaj čuda, da je bila vsa cerkev — nabitno polna — vsa „nad zvezdami“!

morda boljše kot po mestih ostale Evrope. In to vkljub takozvani prosti ljubezni!

Mnogo dobrega je sovjetski režim gotovo prinesel ruskim narodom. Ne mislim velikopoteznel gospodarsko-politične spremembe, kakor odprave kapitalističnih podjetij, odpravljanje trgovine in posredovalca — denarja, v mislih imam malenkosti, ki pa imajo globok pomen za bodoče rodove. Ena prvih takih reform je bila alkoholna prepoved. Ta prepoved se je zadnje čase že nekoliko omilila, a še je prepovedeno javno prodajati žganje. Ta „vodka“, nekdanj strup ruskih mas, sedaj počasi izginja iz kmetijskih in delavskih družin. Druga enako simpatična naprava prvih let sovjetskega režima (če še sedaj obstoja, mi je neznan), je bil t. z. „subotnik“. Vsako soboto je n. pr. v Moskvi bil vsakdo obvezan, delati dve uri za Unijo. Tedaj je šel celo Lenin s svoje pisarne na dvorišče Kremlja in tam skupno s Trockijem in drugimi visokimi funkcionarji sovjetskih republik cepil drva. Ta subotnik je bil tudi nekaka kontrola za dobre in slabe člane komunistične stranke. In glavni namen subotnika je bil ta, tudi ljudem, ki sede po pisarnah in trgovinah, vcepljati veselje do ročnega dela.

Simpatična je tudi vzgoja otrok v ruskih mestih. Stariši oddajo otroka v odgajališče in tam se ga obenem z mnogimi drugimi vzgojuje in uči. Seveda se otroku že od mladih nog vceplja a, b, c-komunizma, a poleg tega teoretičnega pouka uživajo ruski otroci globok praktičen poduk z modeli, v naravi, z ekskurzijami itd. Glede ženitve so boljševiki mnenja, da naj se ženi samo ta, kdor se čuti za to zmožnega. Tako n. pr. člane, ki so se pustili opetovano ločiti od zakonske polovice, izključijo iz stranke. Ni samo v Rusiji lahko se ženiti in drugi dan zopet ločiti, ampak obstoja še večja svoboda v tem oziru v Ameriki, kjer se ženijo 14letne punčke, ko pri stanovskem uradu ni treba krstnega lista. Pa se ženijo samo radi alimentov, par dni navrh so ločene.

Nisem pisal o gospodarstvu v Rusiji, hotel sem pokazati samo par slik, kaj je tudi v Rusiji lepega in boljšega kot pri nas in s tem zavrniti mnogotere nepravde slike o moralnih razmerah v sovjetski Uniji.

POLITIČNI PREGLED

Priključitveni problem. Takozvana avstrijsko-nemška zveza v Berlinu je priredila pozdravni večer novemu poslaniku dr. Franku, ki je znan kot eden najvnetejših in najagilnejših propagatorjev avstrijsko-nemške priključitvene ideje. Predsednik državnega zbora Löbe je pozdravil novega poslanika navajajoč njegove zasluge za uresničenje priključitve Avstrije Nemčiji. Priključitvena ideja je po zaslugi poslanika prodrla v najširše sloje nemškega naroda in žal le mali del nemškega plemena ni še naklonjen tej misli. Uresničenje priključitve ne pomenja še kršenja mirovnih pogodb. Računati moramo, da se ta ideja v bodočnosti uresniči in da najdemo pota k nje uresničenju. Priključitev najbolj podpira samoodločba narodov. Poslanik dr. Frank se je nato zahvalil v imenu naše vlade ter podčrtal samo stavek, da živi en narod v dveh državah, ki morata vedno in povsod skupno nastopati in se nikdar ločiti.

Jugoslavija. Končno je bil dosežen med radičevci in radikali sporazum. Zapisniki so se pretekli teden podpisali. Radičevci dobe v novi vladi, ako so vesti točne, 4 ministre in tri državne podtajnike. Pred zaključkom sporazuma je Radičeva stranka odobrila taktiko Pavla Radiča, dočim so zavzeli zajedničarji odklanjajoče stališče, ker je šel Pavle Radič v svoji popustljivosti predalet. Sporazuma se veselimo tudi mi in pozdravljamo zaključek pogajanj. — Pašič je od svoje bolezni že nekoliko okreval ter pojde v kopališče, parlament pa na počitnice. — Proti ministru pravde Lukiniču je bila vložena obtožba, ker je vsled odprave sekvestra nad premoženjem grofa Thurn-Taksisa, ki ni jugoslovanski državljan, oškodoval državo za težke milijone. Minister, ki se nahaja v kopališču, je vsled tega odstopil. Odstopili bodo menda tudi še drugi ministri, ki niso prijatelji sporazuma med radikali in radičevci. Parlament je izvolil poseben odbor, ki

bo umazano zadevo preiskal in podal poročilo skupščini. — Pogajanja z Italijo so tako rekoč že zaključena in je treba podpisati samo še protokole. Italijani so z izidom pogajanj zadovoljni, manj mogoče Jugoslavlani. Vendar je do sporazuma moralo priti, ker sosedi ne moreta živeti trajno v sovraštvu. Tudi ta korak pozdravljamo, ker bo služil ureditvi notranjih razmer in na drugi strani ublažil nasprotstva, da bo mogla Jugoslavija posvečati drugim stvarjem večjo pozornost. — Glasovi o novi preureditvi sil na Balkanu nočejo ponehati; na eni strani se ima ustvarjati blok Grške, Bolgarske in Rumunske, na drugi strani pa se govori o približevanju med Jugoslavljo in Bolgarsko. Prvo kakor drugo je malo verjetno. Drugo še prej, ker stremi Jugoslavija za izhodom na morje kakor Bolgarska in bi se v tem obe vladi podpirali. — Grška je naročila 100.000 pušk in več zrakoplovov. Hoče imeti najjačje zračno brodogradništvo na Balkanu. Ker se je začela Italija Grški približevati, kar pomeni ost proti Jugoslaviji, republikanci z novo vlado niso zadovoljni, ker pravijo, da preti Grški od strani Italije večja nevarnost kakor od strani Jugoslavije.

Konec parlamentarizma v Italiji. Italijanski listi poročajo, da je dovršeno poročilo ustavnega odseka o ustavni reformi. Ta bi obstojala iz štirih zakonov. Po teh zakonih pripade vrhovna oblast kralju in jo izvršuje v njegovem imenu vlada. Vlado postavlja in odstavlja kralj. Parlament nima na vlado nobenega vpliva več. Parlament ima samo to pravico, da izreče vladi svojo zaupnico in odobri smernice njene politike s tem, da sprejme proračun in zakone, ki jih predloži vlada. Lastne zakonodajne iniciative parlament po novi reformi ne bo več imel. Parlament nima tudi nobenega vpliva več na upravo. To so osnovna načela teh štirih zakonov. V podrobnostih pa se določa: mesto parlamentarnih državnih tajnikov se imenujejo generalni direktorji, ki so uradniki. Finančni zakoni se ne predložijo več najprej zbornici. Če odobri poslanska zbornica kak zakon, ga mora kralj predložiti senatu, ki končno veljavno o njem odloča. Kralj pa more sklicati tudi parlament in senat k skupni seji in na tej se s prosto večino glasuje o zakonih. Debata je na tej seji tajna, sklepi pa so javni. Univerzitetni profesorji morejo postati senatorji šele po desetih letih, ostali po dvajsetih letih javnega dela. Industrialci, kmetovalci, trgovci morejo postati senatorji le, če plačujejo letno najmanj 12.000 direktnega davka. Poslanski zbornici se dovoljuje, da pri razpravi zakonskega načrta izvede samo generalno debato, dočim se vrši vsa podrobna debata v posebnem odseku. Volilo se bo v bodoče po korporacijah. Ustanovi se posebni kronski svet, ki bo merodajen za najvažnejše državne posle. — Parlamentarizem je bil s tem docela ubit in nazadnjaštvo Mussolinijevega fašizma si je priborilo novo lovoriko.

Rusko-poljska afera. Pred tednom je častnik neke poljske postojanke na vohinijski meji pri patroliranju izginil. Najbrž ga je odpeljala ruska patrolja. Prišlo je radi tega do ostrega prepira med rusko in poljsko stražo. V naslednji noči so poljski vojaki prekoračili mejo in zažgali rusko kasarno. — Ruski poslanik je radi teka dogodka interveniral pri polski vladi. Zdaj se odposlana posebna komisija, da celo stvar preišče.

Maroko. Francozom se v Maroku godi slabo. Na celi črti se umikajo baje vsled tega, da svoje čete zberejo in jih preustroje. Rifovci so že zasedli del železnice Taza—Algier in ogrožajo francosko vojaško zbirališče Fez. Vsled obupnega položaja so Francozi kakor Španci stavili Abd el Krimu mirovne predloge, ki pa jih prvotno ni sprejel. Novi mirovni predlogi priznavajo sultanovo suvereniteto in neodvisnost Rifovcev razen od Špancev zasedenih luk. Ako se pogoji ne sprejmemo, se prične s pravo vojno, kar pa ne pojde tako lahko, četudi je francoska zbornica dovolila za Maroko 183 milijard kreditov. Nemci se vesele poraza Francozov in izrabljajo neugoden položaj Francozov v svojo korist tako glede garancijskega pakta kakor glede avstrijskega vprašanja. Za slučaj popolnega poraza bi Nemčija

takoj proglašila priključitev. — Francozi so pripravili vse za izpraznitev Porurja, ki se ima izvesti v avgustu tega leta.

Med Angleško in Rusijo postaja položaj vedno bolj napet. Angleška vlada pravi, da ima v rokah dokaze, da je Rusija udeležena pri nemirih v Kitajskem. Položaj osvetljuje tudi izjava sovjetskega komisarja za vojno, da se mora Rusija pripraviti na vojno proti Angliji. Dogodki zadnjega časa dokazujejo, da se Anglija pripravlja na vojno s Kitajci. Sovjeti so po pogodbi vezani na Kitajsko in zato ne smejo mirno gledati, kako se Anglija in Japonska dogovarjata glede razdelitve Kitajske. Zveza ruskega medveda s kitajskim zmajem je tako močna, da lahko kljubuje vsemu svetu. Brezdvomno pa se kaša ne bo jedla tako vroča, kakor se kuha.

DOMAČE NOVICE

Cvetka nemčurske kulture. Pošta v Svetni vasi nam je vrnila list naročnika, ki se je preselil v svojo domovino. Na ovitku smo našli napisano: „Zurück mit der Kärntner Seuche. Adressat, seiner politischen Einstellung entsprechend, in das Land, wo Milch und Honig fliesst, übersiedelt. Sablatnigg.“ Po pisavi in drugih okolščinah se da sklepati, da je pisal navedeno res Sablatnigg, pisarniška moč na kolodvoru v Svetni vasi, eden najstrastnejših vsenemcov, ki niti pravilno nemški ne zna, njegova mati pa sploh nič. Takoj po plebiscitu se je napram Slovincem zelo surovo obnašal. Te podatke navajamo, da si bodo naši čitatelji lažje ustvarili primerno in pravilno sodbo o tem dičnem gospodu. Sicer pa od nemčurja kaj drugega ne moremo pričakati. Nemčur ostane pač nemčur.

Zmešnjava v državljski pripadnosti. Zadnji čas se mnogo razpravlja v časopisih o državljski pripadnosti. Ker koroške oblasti — seveda po naročilu „heimatdiensta“ odrekajo državljanstvo celo koroškim domačinom, niti potnih listov jim ne izstavijo, še manj seveda jim dajo kakšno službo, se nam zdi primerno, da tudi mi izpregovorimo o tem nekaj besedi. Člen 64 senžermenske pogodbe pravi: „Avstrija pripozna pravno brez vsake formalnosti za avstrijske državljane vse osebe, ki imajo v času, ko stopi pogodba v veljavo, domovinsko pravico na avstrijskem državnem ozemlju in niso pripadniki kake druge države“. Od razpadu Avstrije pa je pribežalo na tisoče in tisoče Nemcev in renegatov v našo siromašno republiko. Nekateri so optirali, drugi ne in tako še danes, po sedmih letih vlečejo pokojnino, brezposelno podporo ali stoje v državni službi, kljub temu, da so tuji državljani. Še celo naš zvezni kancelar, torej najvišji uradnik, dr. Ramek ni avstrijski državljan, ampak — poljski. Kako je to mogoče? Avstrija je namreč sklenila leta 1920 z Jugoslavijo, Poljsko in Rumunsko pogodbo, ki jo pa ni objavila. Po tej pogodbi nimajo tisti, ki so bili rojeni izven avstrijskega ozemlja, in če so imeli v stari Avstriji tudi domovinsko pravico, državljanstva v naši državi. Kdor je n. pr. rojen v Ljubljani, je jugoslovanski državljan, i t. d., le če je optiral do 16. julija 1922 in bil sprejet, je naš državljan. Zato je že skrajni čas, da se to brezpravno stanje enkrat uredi. Pozdravljamo predlog v državnem zboru, s katerim bo rešeno domovinstvo in državljanstvo.

Sv. Višarje. V svetovni vojni so Italijani razstrelili cerkev na Sv. Višarjih. Cerkev se je zopet popravila in bila 24. junija slovesno otvorjena. Italijanska vlada dovoljuje romarjem s Koroške sledeče ugodnosti: Za prestop meje zadostuje od župnega urada sestavljen seznam z navedbo voditelja romarjev, ki ga mora potrditi župnijski in občinski urad. V seznamu mora biti namen potovanja natančno določen. Za posamezne romarje je pooblaščen obmejna kontrolna postaja v Podkloštru, da daje pod navedenimi pogoji dovoljenje za prestop meje. Toliko v vednost, da se bodo vedeli slovenski romarji ravnati.

Pliberk. (G. komisarju Paulitschu v album.) Za ugled države je gotovo dobro, ako so službeni varnostni uradniki na meji korekt-

ni. Z zadovoljstvom moramo ugotoviti, da so gospodje finančni in orožniški uradniki, proti katerim ne morejo imeti niti potniki niti domačini nobene pritožbe. Žal pa nam je, da kaj takega o policajskem komisarju g. Paulitschu ne moremo trditi. Kajti ta gospod si dovoli večkrat zabavo, da nekatere stranke, ki pridejo k njemu v urad po opravkih, večkrat na prostiaški način nahruli. Ne vemo iz kakšnega vzroka se on krega nad strankami, ko je vendar zato tam, da strankam ustreže. Ne vedeli bi, čemu je drugače tukaj. Najlepše je še to, da rolni tudi nad ženskami. Gospod Paulitsch naj ve, da si kaj takega ne pustimo dopasti. Svetujemo mu, da se nauči čimprej primernege občevanja s strankami, ker bi bili drugače prisiljeni, o zadevi še dalje razpravljati. — Prizadeti.

Sele (Žegnanje.) Daleč na okrog je znano selsko žegnanje, na katerem dekleta „ko-bile“ prangajo. Zato se pa tudi vsako leto na ta dan zbere v Selah ljudi, da kar mrgoli. Tudi letos je privabilo selsko žegnanje poleg domačinov mnogo ljudi iz Roža, Celovca in od drugod. Seveda ne pridejo vsi iz pobožnosti, mikajo jih le Sele, ob lepem poletnem vremenu pravi planinski raj, in sveži gorski zrak. Kdor se pa shodi in napije naših mrzlih vod, začuti tudi dober tek. Za to potrebo pa so bili naši gostilničarji dobro pripravljani. Celih 16 koštrunov in 5 telet je na žegnanje zdrknilo v lačne želodce. Koliko steklenic piva in litrov vina je vse to poplaknilo, tega pa ni mogoče natančno dognati.

Libuče pri Pliberku. V nedeljo je bilo žegnanje v idilično lepem Št. Jurju. Žegnanja so na deželi res nekaj lepega, na katera se cel teden veseli staro in mlado. Posebno mladina. Ta se postavi. Fantje poskrbijo za streljanje in mlaj, dekleta pa se tudi vesele, ker morejo pokazati novo, žal večkrat že nekoliko preveč po modi narejeno obleko in rožnate obraze. Če je vreme lepo, je vse praznično. Prijazni slaščičar postavi svoj štant in prodaja sladke reči, gostoljubni gostilničar pa poskrbi, da bi nobeden ne trpel žejo, za grenko pivo. Vse je lepo in prav. Procesija, cerkveno opravilo, streljanje, nove obleke mlada dekleta, med in pivo. Škoda samo, da ni cel dan tako. Cerkev in okolica cerkve ostane zapuščena in mladi moški se naselijo v gostilni v Zgornjih Libučah. Tam so ga malo žajfali in se za kratek čas malo pretepali.

Sele. (Nesreča.) Na žegnanje 5. julija sta se ponesrečila v Košuti dva celovška turista Bartol in Ebner, eden 16, drugi 19 let star. V torek navrh ju je našla reševalna ekspedicija mrtva in ju prepeljala na Bajtiše. Ravno na ta dan pred 22 leti se je ubil na Košuti trgovski pomočnik Sardinšek in 8. julija 1923 črkostavec Huste. Naj bi vendar turisti ne lazili tako predrzno pa takih nevarnih čereh! Gora ni nora, tisti je nor, ki gre gor. Ta pregovor velja za tiste, ki hočejo lahkomišelnost preplaziti strme in visoke Košutine stene.

Doberla vas. Pred kratkim, začetkom julija, je bila tukaj v najnaprednejši gostilni naši „hojset“. Vse je bilo seveda „lušno“ in veselo; a samo ne vprašaj, kako! Ta grozni, nepopisno divji krik in vik po noči, zlasti proti jutru tako, da pač nihče v bližnji in daljši okolici ni mogel spati! Kdor je slišal ta krik, je imel vtis, da se ne nahaja več v Evropi, ampak sredi črne centralne Afrike, kjer zamorci-divjaki plešejo v strašnem kriku okrog svojega malika. In temu divjanju pravijo ljudje — veselje. Včasih so ljudje bili veseli, sedaj so pa popolnoma — nori. To je moderni „Fortschritt“. Oh, Avstrija, Avstrija! Kako si zares potrebna sanacije, in sicer predvsem sanacije duš, kakor je rekel Seipel, ter temeljite sanacije sodobnega „fortšrita“!

Pliberk. V Pliberku je umrl g. Slive Sebastijan. Bil je dalje časa upokojen orožnik in je izvrševal službo občinskega tajnika v Libučah, Pliberku in nazadnje zopet v Libučah. Bil je poštenjak, delaven in v izpolnjevanju svojega poklica vesten mož. N. p. v m.

Št. Vid v Podjuni. (Smrt.) Dne 11. t. m. je tukaj preminul v cvetu svojega življenja 16 letni Janko Neuhauser pd. Parjanov. Bela žena ga

je rešila dolgoletnega trpljenja, katero je junaško prenašal. Svetila mu večna luč! Žaljoči materi in drugim zaostalim izrekamo naše sožalje!

GOSPODARSKI VESTNIK

Opuščene njive.

Tu in tam se vidi kaka njiva, ki leži zapuščena. Prenehalo se je z njenim obdelovanjem. Namesto njivskih sadežev raste po njej plevel in razna malovredna zelišča. Izgleda, kakor bi jo hotel lastnik obrniti za košnjo ali za pašo. Toda ruša je slaba in ne obeta nič dobrega. Ruša je redka in plevelna, tako da se komaj izplača njena košnja.

Kaj je vzrok, da se zapuščajo in zanemarijajo take njive? — Pa bodi vzrok ta ali oni, tako ne smemo delati! Takih njiv bi ne smeli prepustiti kratkoma same sebi, ker nam na ta način ne prinašajo nobenih pravih koristi. Že celo pa ne, ako je bilo dotično zemljišče do sedaj slabo obdelano, premalo gnojeno in sploh zanemarjeno. Če hočemo po naših krajih napraviti iz njive travniški prostor, potem je treba, da obsejemo njivo s primerno mešanico detelje in trave. Prej pa je gledati, da je njiva dosti vgnojena in plevela očiščena. Sama od sebe se pa na opuščeni njivi ne napravi dobra travniška ruša, vsaj v naših in takih razmerah ne.

Kaj drugega je v planinskih krajih s travorodnim podnebjem in travorodno zemljo, kjer se poklada živini samoseno in detelja in kjer se vsled tega že z gnojenjem zanese potrebne pogoje v zemljo. Tam se zemlja tako rekoč sama od sebe zaraste s potrebno travo in deteljo.

Pri nas pa napravljajo na ta način opuščene in zanemarjene njive silno slabo sliko o gospodarstvu dotičnega posestnika. Izgledajo kakor zanemarjene strehe pri gospodarskih poslopih, ki jih ne smemo nikjer trpeti. Ne zanemarjajmo tedaj njiv na ta način in ne puščajmo jih, da nam omagajo in rodijo navsezadnje sam plevel in osat. Takih praznih, plevelnih njiv ni trpeti, ker je škoda za prostor, škoda za izgubljeno zemljo in tudi sramota za gospodarja. Kdor ne more svoje zemlje sam obdelati, naj jo odda v zakup ali naj jo drugače obrne. Izpreminjati pa ne smemo rodovitnih njiv v nerodovitne pušče!

Dva važna pogoja za rejo plemenih svinj.

Za rejo plemenih svinj je treba raznih pogojev. Ta reja je stalna in traja čez leto in dan. Treba ji je zaradi tega sploh več krme kakor pri kakem drugem načinu prašičjereje. Treba ji je tudi mleka pri hiši, ker ga potrebujemo za rejo in odstavljanje praseta. Treba ji je pa tudi še dveh drugih pogojev, ki sta posebno važna v tem slučaju. Treba je prvič zadostne pašne prilike za plemeno svinjo. Taka reja se ne more in ne sme omejevati le na rejo v svinjaku. Plemena svinja mora ven, se mora prosto gibati in zadostno pregibati. Le taka reja bo uspešna. Zato tudi vidimo, da imajo po takih krajih, kjer se pečajo z rejo plemenih svinj, povsod pašne prostore okrog doma ali pa na posebnih pašnikih. Zadostno gibanje je potrebno vsem plemenskim živalim. V takih razmerah se živali vse lepše razvijajo, so bolj zdrave, bolj rodovitne, za pleme sploh bolj sposobne in vztrajnejše, bolj mlečne in za praseta skrbnejše.

Če manjka pašne prilike in smo prisiljeni rediti plemene svinje v svinjakih, potem je vsa reja že v naprej otežkočena in manj uspešna. V takih razmerah je skrbeti za to, da se svinja vsaj na dvorišču zadostno izprehodi, kamor jo je vsak dan spuščati. V takih razmerah naj se skušajo pa tudi vse druge prilike porabiti, da pride svinja do kake pašne, n. pr. po jesenskem deteljišču itd.

Drug važen pogoj je pa reja potrebnih mrjascev. Če manjka mrjascev, potem je uspešna reja plemenih svinj sploh nemožna. Za rejo mrjascev se morajo brigati vsi prizadeti svinjerejci. Če je v kakem kraju reja plemenih svinj sploh razširjena, potem je na-

vadno tudi za rejo mrjascev kolikor toliko skrbjeno, vsaj v toliko, da jih preveč ne manjka. Drugače je pa tam, kjer je reja plemenih svinj malo razvita. Tam je pa treba rejo potrebnih mrjascev šele vpeljati, da bo ustrezno potrebam svinjerejcev. Ti se morajo v tem slučaju sami pobrigati in zavzeti, da se izpolni tudi ta pogoj za rejo plemenih svinj. Brez mrjascev se ne more taka reja ne vpeljati, ne nadaljevati.

Izgledi svetovne žetve. Poročila o izgledih žetve iz evropskih držav so zelo ugodna in je podoba, da bo letos Evropa potrebovala dokaj manj prekomorskega dovoza. Izgleda, da bo južno-iztočna Evropa mogla precej kmalu dovažati svoje žitne prebitke na svetovni trg. Hvalijo se z dobrimi izgledi skoro vse evropske države, tako zlasti Jugoslavija, Italija, Avstrija, Madžarska, Francija, Nemčija; tudi Rumunija, o kateri so se nedavno razširile popolnoma neosnovane vesti, da bo imela zelo slabo žetev, bo pridelala znaten prebitok nad lastno potrebo. Niti v Zedinjenih državah, odkoder so prihajale v zadnjem času le neprijazne vesti, ne bo žitna letina baš slaba. Pridelek ozimnega žita bo v primeri s prejšnjimi leti sicer manjši, toda so najlepši izgledi, da bo primanjkljaj nadomestila ugodna žetev jarega žita. V Kanadi je vreme prav ugodno razen v posameznih pokrajinah, kjer tožijo zaradi prevelikega deževja in škode po mrčesu. Izgledi žetve so v splošnem ugodni. V Argentini si želijo dežja. Nasprotno pa imajo v Avstraliji preveč padavin, kar ovira setev. Zadjia poročila iz Indije cenijo celokupen pridelek pšenice na 8,8 milijona ton, to je za okrog 9 odst. manj kakor lani. Ugodni izgledi evropske žetve prihajajo vedno bolj do izraza na svetovnem žitnem trgu in kažejo evropske uvozne države razpoloženje za nakupovanje le prav kmalu dobavljivega blaga. To povpraševanje seveda ne povzroča čvrstega razpoloženja na prekomorskih tržiščih, kjer popuščajo cene. Zaradi ugodne evropske žetve so tudi izgledi, da Amerika letos ne bo več tako neomejeno obvladovala svetovnega trga.

Žagovna kot gnojilo. Naši živinorejci rabijo kot steljo večkrat žagovno, če jim primanjkuje druge vrste stelje. Naravno je, da je tak gnoj slabši nego gnoj iz slame. V zemlji se slabše razkrajajo nego drugi gnoj. Svež gnoj iz žagovne je vroč in zelo vpija vodo. Najprimernejše se uporabi, če se kompostira, oziroma zmeša z drugim počasi se razkrajajočim gnojem ter napravi iz njega mešanec. Gotovo je, da svež gnoj iz žagovne škodljivo učinkuje na peščenih tleh, če se uporablja v navadnih množinah. Če je pa tak gnoj razkrojen, potem je za peščena tla izboren. V splošnem pa učinkuje najboljši gnoj iz žagovne na težkih ilovnatih zemljah. Če napravimo iz njega mešanec, potem ga zmešamo z vapnom in drugimi takimi snovmi, posebno pa z gnojnico. Če leži tako leto dni, je gotov in potem lahko razvozimo.

Zahvala.

Koroški deželni zavarovalnici
proti požarnim škodam
v Celovcu.

103

Dne 11. junija tega leta mi je pogorela hiša, pogorelo gospodarsko poslopje. Naša domača „Koroška zavarovalnica“ je zelo kulantno in hitro izplačala odškodnino. Zahvaljujem se zato tem potom očitno, ker je rešila stvar na tako lep način, in priporočam, zavarujte samo pri „Koroški“! Moja poslopja bom zopet, kakor hitro bodo znova postavljena, pri njej asekurala.

Šteben pri Globasnici v juliju 1925.

Jurij Markitz.

Borza. Dunaj, 13. julija 1925. Dolar 7,05; nemška marka 1,68; funt šterl. 34,43; franc. frank 0,33; lira 0,26; dinar 0,1245; švic. frank 1,37; česka krona 0,21 za 1 avstr. šiling.

ŽENSKI VESTNIK

Pozor na ženske in dekleta.

Ženska je bolj kakor mož privezana na dom, in dom jo bolj varuje kakor fanta, ki mora prej ali slej le na delo v svet. Ženska je kakor vinska trta, ki se drži stene in tam rodi žlahtno grozdje. Zato bi človek mislil, da se bo bolj držala tega, kar jo je dom učil: vere, pravosti, narodne šege. Ali naša velemesta so domove razdrila, odprla pa vsa vrata, skozi katera žena ne bi smela. Leti mestni ljudje se vsipajo na deželo, in dežela pošilja svoja dekleta v mesto in se ne boji, da bodo tam izgubile obleko nedolžnosti in se zagrnile v nevarni nakit mestnih nesramnih noš. Pred 40. leti smo se borili zoper mestni liberalizem, brezverstvo v meščanskih krogih, odslej so reči dozorele: brezverstvo je prodrlo med delavce in se zdaj imenuje socialna demokracija, ki se od liberalizma odločuje le v tem, da je liberalizem trdil: „Boga ni, naš bog je denar! zdaj njegova hčerka socialna demokracija pa pravi da tudi denarja kot boga ne pripozna. Treba je spoznati, kako se razmere danes že kritične, nevarne. Treba je spoznati, kako postane brezverstvo nevarno, kadar prodre v družino, v družino pa prodre z materjo, z žensko.

Nevarnost nam kažejo sledeče številke:

L. 1924 je bilo v Avstriji 154.190 članic socialnodemokratske stranke, pri strokovnih društvih je bilo 203.924 včlanjenih (tu jih je več, ker vse tovarniške delavke silijo pristopiti k strokovnim društvom). Na Koroškem je štela soc. dem. politična organizacija 1885, strokovna 4090 članic.

Januarja mesca letos so imeli delavci na Dunaju svoj sestanek; tedaj je „Arbeiter-Zeitung“ vriskala, da ženstvo trumoma prihaja k socialni demokraciji. Dunaj šteje 287.000 članov soc. demokr. društev, med njimi 87.000 žensk. Zveza svobodomislecev ima v Avstriji 280 podružnic 100.000 članov, med njimi 44.000 žensk. Kakih 30.000 žensk je zadnja leta odstopilo od vere in se proglasilo svobodomiselnim. Krščanska stranka se je na Dunaju dozdej še mogla zanašati na ženske. Ali ko je l. 1920 glasovalo 216.616 žensk za socialno demokracijo, je število glasov l. 1923 narastlo na 295.921. To je 47% vseh žensk in večina tistih, ki so šle volit. Krščanskih ženskih glasov je bilo l. 1920 167.647, l. 1923 201.224. to je samo 32% volilk.

Odkar so dobili socialni demokratje Dunaj v svojo oblast, razpolagajo s polnimi blagajnami in številno mestno inteligenco, ki je povečini brezverna. Dunaj seve propada in bo propadel v teku let. A do tedaj ne moremo čakati, treba paziti sedaj in zavračati nevarnost. Sredstev, ki se jih nasprotnik poslužuje, se moramo posluževati tudi mi!

Kakšna pa so ta sredstva?

1. Prirejajo se kurzi za izobrazbo funkcionark in govornic,
2. prirejajo se mnogi ženski shodi,
3. izobrazujejo se tajnice za razna društva,
4. govornice se pošiljajo na vse strani,
5. časnikom se pridajajo priloge za ženske.

L. 1923. se je priredilo na Dunaju 22 ženskih kurzov, ki so trajali vkup 285 večerov. L. 1922/23 je imela organizacija 2909 tajnic, l. 1924 ze 5138. To je armada, ki se vsipa na vse strani, kakor so se na nas v času reformacije vsipali nemški zloglasni predikantje. Preudarimo te stvari in vprašajmo se resno, se je li vse zgodilo, kar je bilo potrebno, da naše ženske in dekleta zlasti v industrijskih krajih varujemo te povodni?

Inserirajte v Koroškem Slovencu!

ZA NAŠO DECO

Pravljica o prevzetnem ženinu.

Po narodni pripovedki zapisala Antonija Pepelnik.

Živel je nekoč postaven fant, ki se je naveličal samevanja in si poiskal nevesto. Vse za poroko je bilo že pripravljeno in tudi svatje povabljeni, da bi ga spremljali pred oltar. Pot od nazadnje povabljenega svata je peljala ženina skozi pokopališče. Tam je videl ležati človeško lobanjo, ki je grobokop slučajno ni zagrebel v novi grob, ki se mu je režala s svojim groznim izrazom v obraz. V veselem razpoloženju in svoji prevzetnosti jo brčne z rogo daleč od sebe in izzivalno nagovori: „Pa tudi ti pridi na moje ženitovanje!“ Lobanja v svoji navoti, klavern ostanek človeka mu prihod obliubi.

Ves prestrašen hiti ženin k duhovniku in mu ves dogodek razodene. Duhovnik, moder mož, mu svetuje, naj gre takoj k krojaču in naroči srajco iz kmečkega platna. Krojač bo srajco naredil in zvezal skupaj, in ravno tako zvezano naj da mrtvemu gostu ob prihodu v roko.

In prišel je tisti dan, ko so šli k poroki. Pri gostiji je bil ženin žalosten vsled strahu pred mrtvim gostom in ker ga je tlačila skrivnost, ki je gostom ni smel ra odeti. Imel je polno skrbi, kaj vse bo videl in kako se bo izteklo. Tudi nevesta je opazila nagubančeno čelo in resen obraz in sočustvovala ž njim. Ali ženin je molčal. —

Ko je odbila ura ednajst, nastal je silen hrup in trušč, da je bilo svate strah in so mislili, da se pripravlja huda nevihta. Ženin pa je vedel, da se na pokopališču zbirajo kosti, da se sestavi podoba povabljenega gosta. Gost stopi v hišo; — ženin mu gre nasproti do vrat, da sprejme povabljenega gosta, mu podari srajco in ga posadi za mizo poleg sebe. Svatje so se združili v pare in zaplesali. Ko pa je prišel prvi par do vrat, je izginil skozi vrata in ni ga bilo več nazaj, tako drugi tretji in ostali, da sta ostala končno ženin in mrtvi gost sama.

Pa ga pozove gost s pokopališča, da bi tudi ona dva zaplesala. Ženinu ni preostalo drugega, da mu je ugodil in zaplesala sta po sobi in — skozi vrata.

Bližila se je že dvanajsta ura, ko morajo mrtvi zopet pod zemljo. Gost povabi svojega gostitelja, da bi šel ž njim. Prideta na pokopališče. Ura bje dvanajst. Vse se trese, odprejo se neka podzemeljska vrata in oba gresta skozi nje. Kmalu sta v neki hiši; mrtvi gost prinese ženinu jedila in pijače, potem pa odide.

Prvi dan prinese v sobo, kjer se je nahajal ženin, nek mož velik in silno težak koš trave. Drugi dan zopet drugi mož velik koš prsti in tretji dan tretji mož lepo in mlado deklico. Vsi trije so popraševali za tujim gostom, a vsem odgovori ženin, da ga ni doma, kakor mu je bilo naročeno.

Ko pa se vrne, mu pove ženin, kaj vse so prinesli možje, in ga vpraša, kaj vse to pomeni.

„Neznani možje so bili nekdam moji sosede,“ začne pripovedovati mrtvi gost, „prvi mi je kosil čez mejo travo, drugi oral čez moje mejnike in zadnji pa mi je prevzel mojo nevesto.“ Preklinjal sem jih in jih rotiti, da mi bodo morali nositi vse nazaj. Tako trpimo sedaj vsi.

Mrtvi gost je opazil, da bi se ženin že rad vrnil nazaj v svojo domovino. Pelje ga na pokopališče in izgine, a ženin se poda v ono hišo, kjer je imel ženitovanje. Pa o čuda, vse je postalo drugače, nobenega človeka ni več poznal, nihče pa se tudi njega ni več spominjal.

Na cerkvenem zidu najde napisano svojo usodo, zavede se, da je silno star, prestraši in umrie.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Moskovsko sodišče je obsodilo 3 nemške špijone na smrt. — Železnica se jeseni podraži za 10 odstotkov. — Narodna

banka obrestno mero ne bo znižala. — Nemški rajhstag je sklenil, da se mora do 12. julija 1922 vložene hranilne vloge izplačati 12½% več. Pri nas je pa še vedno krona enaka kroni. — Pri Milanu so roparji ustavili avtomobil petrolejske družbe in odvzeli blagajniku 164.000 lir. — Vlomilci so ukradli iz zakladnice sv. Petra v Rimu veliko dragocenosti, ki so vredne več milijonov lir. — Požar je uničil mesto Marizales v Columbio. — Kot golobja jajca debela toča je napravila na Zg. Astrijskem veliko škode. — Pri Neunerju v Celovcu sta padla dva delavca v jamo, kjer so strupeni plini povzročili smrt obeh. — Visla je prestopila bregove in poplavila velik del Varšave. — Nevihta okrog Belega manastira v Baraniji je uničila vse nasade in poškodovala mnogo hiš. 30 ranjencev je bilo prepeljanih v bolnico. — V Johannisbergu živi neka ženska, ki spi že 15 let nepretrogoma. Samo vsakih šest mescev se malo prebudi, nima pa toliko zavesti, da bi mogla odgovarjati. Hranijo jo umetnim potom. — Podpiranih brezposelnih smo imeli na Koroškem 4. julija 1278. — V Italiji sta vsled padca lire odstopila dva ministra in imenovana nova. — Vojno sodišče na Bogaškem je doslej obsodilo 54 oseb na smrt. — Položaj Cankove vlade se maje. Novi ministrski predsednik ima biti demokrat Ljapčev.

Kako spe razni narodi. Evropejec ali Amerikanec spi le takrat ugodno in komodno, če ima pod svojo glavo mehko blazino, Japonec pa se stegne po preprogi na tleh in si da pod glavo trd, štirioglat komad lesa, brez tega bi namreč slabo spal. Kitajec drži mnogo na svojo posteljo, ki je zelo nizka, večkrat lepo izrezljana. Medtem ko ljudje severnih dežel ne morejo spati, če nimajo dovolj prostora, da iztegnejo svoje noge, se zvijejo prebivalci tropičnih pokrajin kakor opice v klopčič in tudi v tem položaju dobro spijo. Anglež se pokrije s par odejami in spi večkrat pri odprtem oknu v mrzli zimi. Rus nikjer drugje rajše ne spi kakor na veliki peči v svojem domu. Ko zjutraj zleze iz te svoje gorke postelje, se okoplje v mrzli vodi, če bi tudi moral odstraniti ledeno plast iznad vode. Laponec zleze z glavo v žakelj iz jelenove kože in notri prav toplo in ugodno spi. Na drugem koncu sveta živeči Indec ima tudi tak spalni žakelj, samo da je ta zračnejši od japonskega in služi za varstvo proti moskitom.

Tovarniška zaloga usnja
Julijus Blass
Celovec, Novi trg šte. 4
 ima v zalogi vse kožne izdelke ter kupuje in prevzema v delo sirove kože.

Slovanska zavarovalnica na Dunaju

zavaruje proti požaru, odgovornosti, nesrečam na železnici, vjomu, za življenje itd.

Slovanska zavarovalnica

zavaruje pod najugodnejšimi pogoji z najnižjimi premijami.

Slovanska zavarovalnica

nudi članom Pol. in gosp. društva znaten popust.

Samo pri Slovanski zavarovalnici

bodo zvišali zavarovalnino in se nanovo zavarovali slovenski posestniki. 105

Obrnite se takoj na zastopstvo **Slovanske zavarovalnice, Celovec, Viktringerring šte. 26.**